

О. Г. Коптюх,

к.е.н., доцент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ

Фінансування інновацій доцільно розглядати в парадигмі циклічності розвитку економіки. Постулат такої циклічності є загально визнаним. Місцем для дискусій лишається виділення причин зародження циклів і факторів, які впливають на їх частоту та амплітуду. Результат аналізу значної кількості теорій економічного циклу, дозволяє визнати деякі з них актуальними і нині. Акцентовуємо увагу на наступних важливих факторах, що підсилюють або послаблюють кредитний цикл, як основу економічного: можливість подальшого розширення економічної системи; вибір інноваційного продукту для зародження кредитної експансії; коливання ефективного попиту; теорія «недоспоживання»; регулюючий вплив центробанків.

Розширення економічної системи. Основною силою, що в найбільшій мірі впливає на різні фази кредитного циклу, є можливість подальшого розширення економічної системи. Тобто, якщо система має потенціал для розширення, то кредитна експансія відбудеться при дотриманні інших важливих умов, якщо ж розширення не можливе через вичерпання тих чи інших ресурсів, то ця фаза циклу не отримує звичного розвитку і припиняється, або завершується кредитним стисненням. На сучасному етапі розвитку економіки вже досягнуто такого ступеня глобалізації та розвитку технологій, що природним чином виникли обмеження подальшого розширення економічної системи. Тобто, вихід з сучасної кризи вбачається в зміні парадигми сучасної моделі економічного розвитку.

Вибір інноваційного продукту. Кожен кредитний цикл розвивається на основі інноваційного продукту, як об'єкта для кредитної експансії. При цьому розвивається інфляція і порушується рівновага. Криза неминуче відбудеться заради повернення системи до рівноваги. Під час кризи вивільняється багато ресурсів (фінансових і трудових), і відбувається пошук можливостей для фінансування наступної інновації.

Періодичність появи інновацій є вищою аніж її впровадження у виробництво і перетворення в товар. Тобто, поява інновації, ко-

тра включилася в існуючу технологічну схему, сприяла виведенню економіки на новий виток розвитку і збільшенню обсягів торгівлі, не дозволить включення в технологічний ланцюг другої аналогічної, але ефективнішої інновації, остання не буде використана. Це пояснюється складністю втілення її у вже існуючу технологію виробництва і тим, що кошти вже витрачено на першу.

Коливання ефективного попиту. На економічний цикл значно впливає ефективний попит. Усі сучасні теорії, що виникли під впливом Дж. Кейнса [1], в основному підтримують цю тезу. Її сутність така: виникає інновація, яка здатна запустити механізм кредитної експансії, розширення обсягу платежів, а після насичення пропозицій товарів до рівня перевиробництва настає зменшення сукупного попиту, за якими пізніше слідує кредитне стиснення.

Теорія «недоспоживання». Сутність теорії «недоспоживання» представимо в дещо оновленому трактуванні. У традиційній капіталістичній системі, котра існувала у 18—19 — середині 20 століттях суспільство доволі чітко розмежовувалося на класи (за класифікацією К. Маркса [2]) панівний клас (капіталісти), робітники і, буржуазія-паразитуючий клас. Останній, по суті, являвся основним споживачем високоефективної (не для повсякденного споживання) продукції. З середини 20 ст. стрімке зростання обсягів продукції завдяки розвитку машин, роботів і значному удосконаленню технологій і глобалізаційні процеси, гостро поставили питання про розширення споживання. Класове розшарування відбулося тепер на міжнародному рівні. Більшість виробництв було перенесено із індустріально розвинутих країн у країни з низьким рівнем доходу. До панівного класу відносимо власників капіталу, класом робітників можна вважати жителів бідних країн, котрі працюють на даних виробництвах, отримуючи мізерну платню. Залишалось відкритим питання: хто буде основним споживачем? Оригінальний вихід було знайдено.

Клас споживачів штучно сформувався на основі механізму споживчого кредитування населення в США та інших розвинутих країнах. Вперше в історії, починаючи з 1970—1980-х років обсяги споживчих кредитів нарощувалися настільки високими темпами, що станом на початок кризи 2007—2009 рр. почали перевищувати рівень заощаджень і доходів домогосподарств.

Як відомо, кредитна експансія на основі перекредитування завершилася стрімким кредитним стисненням на початку кризи у 2007—2008 рр. і не відновилася до цього часу, не зважаючи на застосування різноманітних нестандартних інструментів монетарної політики та державну підтримку споживання, виробництва і

банківського кредитування (за рахунок бюджетних субсидій). Подальше перекредитування попиту в розвинутих кранах виявилося неможливим через досягнення базовою ставкою нульових значень. У таких умовах доходи населення скорочуються, а можливості погашення боргів постійно знижуються. Споживачі більше не мають змоги формувати ефективний попит.

Регулюючий вплив центрального банку в цілому полягає в регулюванні процентної ставки. Кредитний цикл, що розвивається на сучасному етапі характеризується широким застосуванням нестандартних інструментів монетарної політики.

Отже, виділення найважливіших теоретичних аспектів формування кредитного циклу дозволяє зробити висновки про значні ускладнення фінансування інновацій у сучасних умовах.

Список літератури

1. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Кейнс Дж. // Гелиос АРВ. — 2002. — 352 с.
2. Маркс К. Капитал / К. Маркс. — М.: Политиздат, 1978. — Т. 1. — 907 с. — С. 174—176.

УДК336.71

Р. В. Корнилюк,

к.е.н., старший викладач кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА БАНКІВ ДЛЯ ВКЛАДНИКІВ НА ОСНОВІ ОПРИЛЮДНЕНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Ресурсний потенціал банків у забезпеченні інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів господарювання прямо залежить від рівня довіри вкладників, на яку в свою чергу впливає не лише якість сервісу чи цінові пропозиції за депозитними продуктами, а й очікувана надійність фінансово-кредитних установ. Традиційним інструментом оцінки надійності банків вважаються індивідуальні кредитні рейтинги. Однак, український вкладник при виборі банку для депозиту стикається з проблемою порівню-